

11. juuli 2024

Lahend nr 31842/20 - õigus eraelu austamisele

W.W. vs. Poola

Artikkel 8

Asjaolud

Kaebaja on transsooline naine, kes kaebuse esitamise ajal oli seaduslikult tunnustatud mehena. Tema seadusliku tunnustamise taotlus rahuldati 2023. aastal. Aastatel 2013–2024 kandis ta meestevanglates mitut vangistust. 2018. aasta juunis viidi kaebaja haiglasse pärast kahepoolset orhiektoomiat. Selle vangla kubeneri taotlusel, kus ta siis kinni peeti, vaatas ta läbi meditsiiniekspert, kes soovitas tal jätkata soovahetusega seotud hormoonasendusravi. Vangla kuberner lubas kaebajal sellisele ravile minna.

2020. aasta mais viidi kaebaja üle Siedlce vanglasse. Kaebaja esitas selle vangla kubernerile taotluse ravi jätkamiseks, kuid see jäeti läbi vaatamata. Kaebajal said ravimid otsa 18. juulil 2020 ja tema hormoonravi katkes sellest kuupäevast.

30. juulil 2020 teatas EIK kohtureeglite reegli 39 alusel kostjariigi valitsusele, et nad „tagaks kaebajale ... tema endokrinoloogi määratud hormoonravi ... tema enda kulul määratud annustes, kuni endokrinoloog otsustab teisiti.“. Kaebaja sai ravimid kätte 31. juulil 2020.

EIK seisukohad

Artikkel 8

(a) Sekkumine või positiivne kohustus – kaebaja oli läbinud kahes eelmises vanglas peaaegu poolteist aastat soovahetusega seotud hormoonasendusravi ja talle keelduti sellisest ravist alles siis, kui ta viidi üle Siedlce vanglasse. Seega ei kaebanud ta siseriiklike ametivõimude tegevusetuse üle, vaid pigem selle üle, et Siedlce vangla ametivõimud takistasid tal jätkata ravi, mida tal algselt lubati. Seetõttu käsitles EIK juhtumit kui juhtumit, mis hõlmas sekkumist kaebaja õigusesse tema eraelu austamisele.

(b) Artikli 8 lõike 2 järgimine – vaidlusalune sekkumine oli „kooskõlas seadusega“ ja selle seaduslik eesmärk oli kaitsta kaebaja tervist. Seega peamiseks küsimuseks oli antud asjas see, et kas see oli "demokraatlikus ühiskonnas vajalik".

Vanglavõimude otsus, mis puudutas juurdepääsu hormoonravile, puudutas kaebaja vabadust määratleda oma sooline identiteet, mis on üks enesemääramise põhialuseid. Kaebajal diagnoositi sooline düsfooria pärast seda, kui ta oli sooritanud suguelundite moonutamist ja talle määrati hormoonasendusravi, mis meditsiiniliste aruannete kohaselt avaldas soodsat mõju tema füüsilisele ja vaimsele tervisele. Hormoonasendusravi määranud arstid olid pidanud seda vajalikuks. Seda teraapiat oli talle eelmistes vanglates osutatud ja see oli talle kasulikult mõjunud. Siedlce vanglas katkestati ravi enne, kui temaga konsulteeriti. Kaebajale pandud kohustus tõendada ettenähtud arstiabi vajalikkust täiendava endokrinoloogi konsultatsiooniga, tundus antud asjaolusid arvestades ebaproportsionaalne. Igal juhul ei olnud tema taotlust rahuldanud endokrinoloogi poolt vangla juhtkonnale esitatud arvamusega, mis kinnitas hormoonravi vajalikkust.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

Kostjariigi valitsus ei viidanud ühelegi kahjulikule mõjule, mida ravi oleks võinud avaldada kaebaja füüsilisele ja vaimsele tervisele, ega väitnud, et teraapia jätkamise lubamine oleks põhjustanud vangla juhtkonnale tehnilisi ja rahalisi raskusi. Tõepoolest, kaebaja oli ravimite kulud ise kandnud, seega ei pannud ta riigile lisakulusid. Kuigi tema hormoonravi oli katkestatud vaid suhteliselt lühikeseks perioodiks, ajavahemikus 18. juulist kuni 31. juulini 2020, oli kaebaja väitnud, et alates 2020. aasta juuli algusest oli ta võtnud poole ettenähtud annustest. Kõige tähtsam on see, et ta oli lõpuks saanud ravimid, mitte ametivõimude järsu lähenemise muutuse tõttu, vaid seetõttu, et EIK määras reegli 39 alusel ajutised meetmed.

Sellest tulenevalt ei suutnud ametivõimud saavutada õiglast tasakaalu kaalul olevate konkureerivate huvide, sealhulgas kaebaja tervise kaitse ja tema huvi vahel jätkata soovahetusega seotud hormoonravi. Seda järeldades pidas EIK silmas kaebaja erilist haavatavust vangistatud transsoolise isikuna, kes läbis soovahetusprotseduuri, mis nõudis ametivõimude tõhusamat kaitset. Seetõttu lükati tagasi valitsuse esialgne vastuväide kaebaja ohvristaatuse kohta.

EIK tuvastas artikkel 8 rikkumise.

Artikkel 41

EIK leidis, et Poola peab maksma kaebajale mittevaralise kahju hüvitiseks 8000 eurot ning 2153 eurot kulude katteks.

Lahendile on lisatud eriarvamus.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõtte](#) (inglise keeles)

11. juuli 2024

Lahend nr 35402/20 - positiivsed kohustused

Sahraoui jt vs. Prantsusmaa

Artikkel 8

Asjaolud

Kaebajate sugulane (abikaasa ja isa), opioidisõltlane, viidi ühest vanglast teise 17. märtsil 2009. Seejärel leiti ta 30. aprillil 2009 oma kambrist surnuna.

Uurimisaruannete kohaselt suri kehva tervisega kinnipeetav üledoosi tagajärjel, mille põhjustas metadoonasendusravi ja teiste vastavate meditsiinasutuste poolt opioidisõltuvuse ja vaimse tervise raviks määratud ravimite tarvitamine.

Hukkunu perekond pöördus halduskohtusse, milles palus riigilt välja mõista neile tekitatud kahju. Nende taotlus jäeti rahuldamata. Siseriikliku kohtu arvates ei saa tõendada, et surm oleks seotud asjaomaste ametiasutuste hooletusega või hoolitsuse puudumisega.

EIK-sse pöördudes tuginevad kaebajad artiklile 2 ja väidavad, et nende abikaasat ja isa oleks tulnud tähelepanelikumalt jälgida ning asjaomased ametiasutused ei rakendanud meetmeid, mida neilt tema elu kaitsmiseks võis mõistlikult oodata.

EIK seisukohad

Artikkel 2

EIK märkis, et lisaks uimastisõltuvusele ja vaimse tervise probleemidele oli surnud vang (S.T.) kannatanud ka muude tervislike seisundite all, mis aitasid kaasa tema seisundi halvenemisele ja millest vastavad meditsiinasutused ei olnud täielikult teadlikud. Neil asjaoludel uuris EIK, kas kostjariik, võttes arvesse S.T. tervise ja tema haavatava seisundi haldamise viisi, ei täitnud oma positiivset kohustust rakendada kõik vajalikud meetmed tema elu kaitsmiseks. Positiivse kohustuse võimalikku rikkumist nende poolt võib ette näha vaid juhul, kui on tõendatud, et ametiasutused ei ole teinud kõike, mida neilt võis mõistlikult eeldada, et vältida reaalselt ja vahetut ohtu elule.

Kui S.T. saabus teise vanglasse, oli esimene vangla edastanud teavet tema uimastisõltuvuse ja ravi kohta. Lisaks määrati arst, kes vastutas tema uimastisõltuvuse ravi eest, ja see ravi pandi paika koos ambulatoorse konsultatsiooni- ja raviüksuse (*unité de consulting et de soins ambulatoires* – UCSA) meeskonnaga. S.T. oli läbinud hindamise, mille käigus tuvastati tema opioidisõltuvus ja soovitati asendusravi. Mõni päev pärast tema saabumist vaatas arst tema seisundi üle ja teda hindas multidistsiplinaarne komisjon, kuhu kuulusid ka UCSA õed. Nad ei leidnud, et S.T. oleks ohus või, et teda oleks vaja hoolikamalt jälgida. UCSA mängis võtmerolli ravi jälgimisel ja manustamisel, võttes arvesse selle spetsiifilisi riske, sõltuvusega seotud kaasuvaid haigusi ja vajadust austada meditsiinilist konfidentsiaalsust.

Järelepärimise käigus koostatud toksikoloogia aktist ilmnes, et S.T. surmale eelneval nädalal oli retsepti- ja väljastamisjuhiseid järgitud. Asendusravi ja meditsiiniteenistuse poolt määratud ravimite võtmisel S.T. tervisele kahjulikku mõju ei täheldatud. Ta oli igapäevaselt suhelnud tervishoiutöötajatega, mis võimaldas neil hinnata tema tervislikku seisundit ja stabiilsust ning välja kirjutatud ravimite kõrvalmõjusid. Kohtul puudusid tõendid selle kohta, et S.T. raviplaani kinnipidamist ei oleks järgitud või, et tema arstiabi oleks kunagi tundunud sobimatu või oleks nõudnud kohandamist ja tema olukorra põhjalikumat kliinilist hindamist. S.T. surm oli tingitud mitme uimasti üleannustamisest, mille põhjuseks oli osaliselt see, et ta oli tarvitanud muid ravimeid kui arstid talle välja kirjutasid, mis ilmselt saadi kambrikaaslasega vahetamise või temalt varastamise kaudu.

EIK järeldas, et S.T.-d oli vanglas viibides nõuetekohaselt koheldud ja jälgitud ning, et ei olnud võimalik tuvastada põhjuslikku seost väidetava tegevusetuse ja S.T. surma vahel. Seetõttu ei olnud põhjust kalduda kõrvale siseriiklike kohtute järeldusest, mille kohaselt ei olnud võimalik tõendada, et S.T. surm oli seotud asjaomaste ametiasutuste hooletu järelevalve või hoolsuse puudumisega.

EIK ei tuvastanud artikkel 2 rikkumist.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)